

- **Sexe:** Correspon a un fet biològic determinat per unes característiques físiques (genitals) i fisiològiques (hormonals i cromosòmiques) que es basa en una diferenciació sexual de l'espècie humana.
- **Gènere:** És una construcció cultural assignada a cada categoria sexual. Són les formes de fer, pensar i sentir que culturalment s'espera i s'ensenya a cada persona segons el seu sexe.
- **Identitat de gènere:** és la pròpia identificació com a homes o dones, independentment del sexe de naixement. Generalment les persones s'identifiquen amb una d'aquestes.
- **Expressió de gènere:** desenvolupament de rols, aparença i comportaments considerats "masculins" o "femenins"
- **Intersexualitat:** condició per la qual una persona que no té una correspondència entre cromosomes, gònades i genitals, posseint característiques fenotípiques pròpies d'homes i dones, en graus variables.
- **Transsexual / transgènere:** Persona amb una identitat de gènere que no es correspon amb l'assignada en néixer a partir del seu sexe biològic.
- **Sistema sexe-gènere:** És el sistema de relacions socials asimètriques que transforma la sexualitat biològica en una identitat i/o rol a la societat. També defineix quines són les normes de comportament, el que és normal i el que és patològic, i els càstigs socials per qui es surt de la norma.
- **Patriarcat:** sistema de relacions socials sexo-polítiques basades en diferents institucions públiques i privades i en la solidaritat intraclasse i intragènere instaurada pels homes, els qui com a grup social i en forma individual i col·lectiva oprimeixen a les dones i s'apropien de la seva força productiva i reproductiva, dels seus cossos i els seus productes, sigui amb els mitjans pacífics o mitjançant l'ús de la violència.
La autora *Victoria Sau* defineix Patriarcat "com una presa de poder històrica per part dels homes sobre les dones l'agent ocasional d'aquesta presa va ser d'ordre biològic, però elevat aquest a la categoria política i econòmica. Aquesta presa de poder "passa forçosament per la submissió de les dones a la maternitat, la repressió de la sexualitat femenina, i l'apropiació de la força social de treball total del grup dominat, del qual el seu primer però no únic producte són els fills". (1989: 237).
- **Heterosexualitat obligatòria:** una dels principals institucions en la que es basa el patriarcat. Una institució on es recolza el binomi capitalisme-patriarcat la

qual sosté la reproducció de la societat capitalista, marcant els rols sexuals que s'han de complir dins d'ella, definint i marcant les desigualtats en relació amb els mitjans de producció, quan les persones que es surtin d'aquesta normativa no estan en la marginalitat pel seu gènere únicament sinó també per la seva classe.

Adrienne Rich defineix l'heterosexualitat com quelcom diferent a una simple "pràctica sexual, "preferència", "orientació" o "elecció". Per a ella, es tracta més aviat d'una imposició institucionalitzada per assegurar l'accés físic, econòmic i emocional dels homes a les dones. D'aquesta manera es continua conservant la heterosexualitat, la maternitat, l'explotació econòmica i la família per a la reproducció del sistema capitalista.

- **Norma heterosexual:** ordre de pensament que afecta tots els àmbits de l'existència, que legitima i privilegia la heterosexualitat i les relacions heterosexuals com a "naturals", i com a únic model vàlid de relacions afectiu-sexuals i de parentiu.
- **Androcentrisme:** visió parcial del món, la història, la ciència, la cultura, la política, la religió, l'economia, el llenguatge, etc., que pren a l'home (blanc, heterosexual, occidental, de classe mitjana) com a patró i model, i la seva perspectiva com el punt de vista de tota la humanitat.
- **Masclisme:** seguint les aportacions de Victoria Sau, "el masclisme el constitueixen aquells actes, físics o verbals, per mitjà dels quals es manifesta de forma vulgar i poc apropiada el sexisme subjacent en l'estructura social". Des d'una òptica ecològica i en relació al patriarcat, hauríem de definir el masclisme com l'imaginari social, el conjunt de "veritats rectores" del sistema sexe/gènere que conté aquests tres subsistemes (patriarcat, sexisme i masclisme).
- **Socialització de gènere:** La socialització de gènere és un procés d'aprenentatge diferencial mitjançant el qual es transmeten les creences, els valors i comportaments desitjables segons sigui un nen o una nena. Els diferents agents socialitzadors contribueixen a reproduir estereotips de gènere i rols de gènere.
- **Estereotips de gènere:** Els estereotips de gènere es refereixen a models, valors, comportaments i actituds associades a homes i dones, sense tenir en compte la seva individualitat
- **Rols de gènere:** Tasques i funcions assignades depenent d'allò que en cada moment històric i en cada societat es considera apropiat per a homes i dones
- **Desigualtats de gènere:** Les desigualtats de gènere són la distribució de rols i poders a la nostra societat que atorga un valor superior a un gènere (masculí) vers l'altre (femení), establint una sèrie de privilegis i reconeixement social als homes per sobre de les dones. És la societat sencera qui sustenta aquest punt de partida desigual.
- **Violència contra les dones:** *"violència contra la dona" s'entén tot acte de violència basat en la pertinència al sexe femení que tingui o pugui tenir com a resultat un dany o patiment físic, sexual o psicològic per a la dona, així com les amenaces de tals actes, la coacció o la privació arbitrària de la llibertat, tant si es*

produeix en la vida pública com a la privada» (Assemblea General de la ONU. Resolucions 48/104, 20 de desembre de 1993).[56]

- **Violència masclista:** violència que s'exerceix contra les dones com a manifestació de la discriminació i de la situació de desigualtat en el marc d'un sistema de relacions de poder dels homes sobre les dones.
- **Violència masclista a la parella:** Relació d'abús entre els membres d'una parella o exparella, és una violència que s'estableix a través del vincle emocional on la conducta de l'home ocasiona un dany físic, psíquic o sexual a la dona i que es produeix en un context de desequilibri de poder entre homes i dones
- **Assetjament per raó d'orientació sexual, opció afectiva-sexual o d'identitat de gènere:** comportament no desitjat verbal o físic, realitzat en funció de l'orientació sexual, l'opció afectiva-sexual o la identitat de gènere d'una persona, amb la finalitat o l'efecte d'atemptar contra la dignitat o la seva integritat física i/o psíquica de la persona, o crear un entorn intimidador, hostil, degradant, humiliant, ofensiu o molest.
- **Homofòbia:** és l'actitud hostil respecte les persones homosexuals, tant homes com dones. Però, degut a les diferències entre homes gais i dones lesbianes, ens referirem a la discriminació que pateixen els homes gais.
- **Lesbofòbia:** Discriminació doble que pateixen les lesbianes, en tant que dones i en tant que lesbianes. La lesbofòbia alterna la invisibilització – el no reconeixement de la existència de les lesbianes- i la violència a causa de la seva transgressió dels mandats de gènere i de la subordinació a l'home.
- **Transfòbia:** Discriminació, invisibilització i actituds hostils sustentades per la societat sencera cap a les persones trans (persones que tenen una identitat de gènere que no es correspon amb el sexe de naixement).
- **Interseccionalitat:** És una eina analítica que permet comprendre i visibilitzar com funcionen les diferents categories i les maneres en les que, de forma interrelacional, es creuen donant lloc a diverses formes d'opressió i discriminació. Aquests creuaments contribueixen a experiències úniques d'exclusió i privilegi.

La interseccionalitat és una eina que ens permet superar el reduccionisme de veure les diferents opressions com a realitats que es posen de manifest de manera independent. La interseccionalitat ens obre la perspectiva d'anàlisi al poder veure com es creuen aquestes opressions. La opressió basada en el gènere (sexisme) o en l'orientació sexual (homofòbia, lesbofòbia, transfòbia), la diversitat funcional, entre altres, actuen i es relacionen creant un sistema molt complex d'opressions i formes de discriminació social.